

BRZEGÓWKA ZWYCZAJNA, NASZA NAJMNIEJSZA JASKÓŁKA

Brzegówki zwyczajne (*Riparia riparia*) przylatują do nas w kwietniu i w maju. W przeciągu kilku dni zakładają nową kolonię lęgową. Nie zawsze potrzebują do tego wysokich stromych piaszczystych skarp.

Ryc. 1. Skarpa z kolonią lęgową. Fot. M. Olszowska.

Ryc. 2. Jaskółki przy norkach. Fot. M. Olszowska.

W ubiegłym roku, w trakcie prac przygotowujących teren pod budowę lokalnej drogi na peryferiach Mrągowa, usunięto część niewysokiego pagórka na

Ryc. 3. Przy wejściu do norki widoczne ślady dziobów i pazurków. Fot. M. Olszowska.

skraju lasu. Powstała w ten sposób stroma piaszczysto-gliniasta skarpa o wysokości około 4 metrów i długości około 25 m (Ryc. 1). Skarpę tę zagospodarowało kilkanaście par jaskółek brzegówek, które za-

Ryc. 4. Ubarwienie ciała brzegówki. Fot. M. Olszowska.

łożyły w niej kolonię lęgową, drążąc około 30 norek (Ryc. 2). Brzegówki są doskonałymi kopaczami. Potrafią w miękkim piasku i glinie drążyć poziome korytarze długie na ponad metr, najczęściej o owalnych otworach wejściowych. Przy niektórych wlotach można było zauważyć ślady pracy ptasich dziobów i pazurków (Ryc. 3). Jaskółki brzegówki są mniejsze od wróbla. Płcie nie różnią się między sobą. Wierzch ciała osobników jest szaro-brązowy, spód biały, z brunatną przepaską w górnej części piersi. Ogon jest lekko rozwidlony, a skrzydła wąskie. Najbardziej charakterystyczną cechą tego gatunku są ciemne pokrywy podskrzydłowe (Ryc. 4). Ptaki latają szybko

i błyskawicznie wpadają do norek, z których dochodzą odgłosy piskląt. Podrośnięte pisklęta, szczególnie te zniecierpliwione czekaniem na karmienie, wychylają

Ryc. 5. Pisklęta czekają na karmienie. Fot. M. Olszowska.

główki z norek i cichutko „ćwierkają” – czrrt czirr (Ryc. 5). Rodzice polują na owady głównie nad jeziorami i mokradłami w najbliższej okolicy gniazd. Od maja do lipca ptaki wyprowadzają 1–2 lęgi. Jaja, najczęściej w liczbie 4–6, wysiadywane są przez około dwa tygodnie przez oboje rodziców. Młode wyprowadzają się z norek także po upływie dwóch tygodni. Brzegówki możemy jeszcze zaobserwować w czasie przelotów od sierpnia do września. Gdy wrócą do nas na wiosnę, założą kolejną kolonię lub skorzystają z norek z poprzednich sezonów, jeśli wcześniej nie zostały zajęte przez wróble, pliszki siwe czy sikorki bogatki. W Polsce gatunek objęty jest ścisłą ochroną.

mgr Maria Olszowska
e-mail: marjolsz@interia.pl
emerytowana
nauczycielka biologii z Mrągowa